

PEYGAMBER SAS EFENDİMİZ'İN BAZI TAVSİYELERİ*

*Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*

*El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü
ve's-selâmü alâ hayri halkihî muhammedin ve
âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi- ihsânin ilâ
yevmi'd-dîn...*

*Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân; feinne
efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyü
hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llahu aleyhi
ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ,ş
ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin
dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr,
ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasili ile'n-nebiy
yi salla'llahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:*

عَلَيْكَ بِطِيبِ الْكَلَامِ وَبَذْلِ السَّلَامِ وَإِطْعَامِ الطَّعَامِ

(حب. عن هانى بن يزيد)

RE. 317/6 (*Aleyke bi-tıybi'l-kelâm, ve bezli's-
selâm, ve it'âmi't- taâm.*) *Sadaka rasûlü'llâh,
fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Peygamberimiz SAS Efendimiz Hazretleri'nin
ehâdis-i şerîfesini üstadımız Gümüşhaneli
Ahmed Ziyâüddin Efendi Hazretleri'nin
Râmûzü'l-Ehâdîs isimli hadis kitabından
okumağa devam edeceğiz.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle
çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Hadislerin izahına geçmeden önce, evvelen ve hâssaten Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz Hazretleri'nin mübarek rûh-u saadetleri için, cümle enbiyânın, evliyânın, asfiyânın ruhları için, hâssaten Peygamber Efendimiz'in ashabının ve Peygamber Efendimiz'in ashabından bize kadar gelmiş geçmiş, güzerân eylemiş cümle sâdât ve meşayih ve pîrânımızın ruhları için;

Bu kitabın içindeki hadis-i şeriflerin bize kadar vâsıl olmasında emeği geçmiş olan ulemanın ve ruvâtın ruhları için, müellif merhumun ruhu için, onun hocalarının, talebelerinin ruhları için ve hâssaten uzaktan yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere bu mescide gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete irtihal ve intikal eylemiş olan cümle geçmişlerinin ruhları için bir hediye-i Kur'âniyye olmak üzere bir Fatiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım:

.....

a. Rasûlüllah'ın Üç Tavsiyesi

Dersin başında metnini okuduğum hadis-i şerif Peygamber Efendimiz'in üç öğüdünü ihtiva ediyor. Buyurmuşlar ki:¹

عَلَيْكَ بِطِيبِ الْكَلَامِ وَبَذْلِ السَّلَامِ وَإِطْعَامِ الطَّعَامِ

(حب. عن هانى بن يزيد)

RE. 317/6 (*Aleyke bi-tıybi'l-keîâm*) *Aleyke*, geçen hafta izah edilmişti ki, Arap dilinde “Senin boynuna borç olsun, senin üzerine vacib olsun, senin şunu yapman senin üzerine gerekli olsun!” mânâsına bir tabir. Yâni sana şunu tavsiye ederim diyor Peygamber SAS Efendimiz:

1. (Aleyke) “Sana şunu tavsiye ederim, (*bi-tıy-bi'l-keîâm*) *Tîyb*, iyi. *Kelâm*, konuşma. İyi konuşma, güzel konuşmak. Yâni bütün müslümanlara karşı, hattâ bütün hayatın boyunca şu lisan dediğimiz, dil dediğimiz uzvumuzu hayra yormak, hayırda kullanmak, herkese karşı güzel tekellüm etmek, güzel şeyler söylemek, hayrı söylemek, hakkı söylemek, yumuşak söylemek, tatlı söylemek, kalp kırmamak, gönül yıkmamak, kimseyi incitmemek tarzında iyi söz söylemek, güzel konuşmak... Yoksa nâtıka kabiliyetini böyle edebî sanatlarla süslemek mânâsına değil. Kalp yıkmamak, gönül kırmamak ve dilin afeti olan dille işlenen günahları işlememek.

İlmihal kitaplarımızın belli bir kadrosu vardır: Başında suların ahkâmından başlar, ondan sonra namaz bölümünü anlatır, diğer bölümleri anlatır... Halbuki, bunların yanı sıra anlatılması gereken bazı konular da var. Onlara eski tasavvuf ve ahlâk kitaplarında çok geniş olarak yer verildiği için, ecdadımız o kitapları bunlardan ayrıca ehemmiyetine binâen telif ettiklerinden, bu ilmihal kitaplarında bu bölümler yer almamış. Şimdi ahalimiz İslâmîyet’i unuttuğu için, İslâmî bilgiler zayıfladığı için evine bir ilmihal alıyor, o ilmihalin içinde böyle şeyler yok; sadece suların ahkâmından, namaz kılmadan ibaret. İşte şu mekruhtur, bu böyledir, abdest şöyle alınır filan gibi şeylerden ibaret sanıyor İslâmîyet’i.

¹ İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.257, no:504; Hânî ibn-i Yezid RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.XV, s.825, no:43281; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XIV, s.266, no:14257.

Halbuki Şu dilin pek çok afetleri vardır. Dil insanı cennete de götürür, cehenneme de götürür. Bu dil o kadar mühim bir uzuvdur ki Peygamber SAS Efendimiz, diline hakim olmayı, “Diline sahip olmayı garanti eden bir kimseye ben de cenneti garanti ederim.” diye hadis-i Şerifinde tavsiye buyurmuş.

Bu tavsiyeden bize çıkacak nedir? Dokuz defa yutkunup sözü ondan sonra söylemek. Bir yerde konuŐacađımız zaman sinirlenmeden, sakın bir Şekilde, kendine hakim olarak ve ölçerek konuşmak. Çünkü sözü sen söyledin mi sen sözün esirisin artık. O söz nereye götürürse seni esirisin. ıktı ağzından bir kere. Kanuna aykırıysa mahkemeye gidersin, hapse gidersin. Ahlaka aykırıysa günah yersin. Karşısındaki Şahsa dokunan bir Őeyse onunla uđraŐırsın mrn boyu, artık uğraş dur o sylediğinle. Sözü ıkarmadığın zaman söz senin esirin. Ağzının içinde hapsedilmiŐ durumda. Onun için sze dikkat etmemiz lâzım. Dokuz defa yutkunmak demek, yâni Şu sözü söyleyeyim mi, söylemeyeyim mi diye iyice düŐünmek demektir. Szmze dikkat edersek epeyce krlı çıkarız. Onun için bundan sonra zihnimize iyice bir yerleŐtirelim; Şu dilimizden sözleri dkvermeyelim, kontrollü olarak konuşalım. Benim gibi böyle çok konuŐup dasonra baŐınıza büyük iŐler getirtmeyin.

2. (*Ve bezli’s-selâm*) İkinci tavsiyesi. Bu yine demektir ki: (*Aleyke ve bezli’s-selâm*) Yâni “Sana selâmı bezletmeni de tavsiye ederim.”

Bezletmek, malum, saçmak, bol bol vermek mânâsına. Yâni sakınmıyorsun, kıskanmıyorsun, esirgemiyorsun, herkese bol bol selâm veriyorsun. Başka hadis-i şeriflerde de geçiyor ki: Bilmediğine, bilmediğine insan selâm verecek. Şöyle baktı... Müslüman mı? Selâmının kadr ü kıymetini bilecek bir kimse mi? Es-selâmü aleyküm de. E bazen tekrar tekrar aynı şahısla karşılaşıyoruz? Peygamber Efendimiz diyor ki: “Bir taşın veya ağacın etrafında dönerken tekrar tekrar karşılaşırsanız bile selâm verin.”

Selâm çok kıymetli bir şey. Dua... Allah’tan selâm temenni ediyorsun karşıdaki şahsa. O selâmın içinde de neler yoktur... O selâmın içinde hastalıklardan selâmet var, sıkıntılardan, belâlardan selâmet var, dünyadaki dertlerden selâmet var, ahiretteki belâlardan, sıkıntılardan, üzüntülerden, korkulacak hallerden selâmet var...

Es-selâmü aleyküm dediğin zaman, sen ona iki cihanın hazinelerini temenni etmiş oluyorsun. Onların hepsi senin olsun. Bu tünaydında, günaydında yok. Tünaydın demek; gecen aydın olsun demek. Günaydın demek; gündüzün aydın... Zaten gündüz aydın, güneş var. Aydın zaten. Yâni mânâsı itibariyle şu sözün enginliği, derinliğiyle onlar ölçülecek durumda değil. Hele hele insan bu selâma kızgınlığından ötekisiyle şey yapıyorsa... O zaman çok zarar veriyor.

Bu *Allâhu ekber* gibi, *El-hamdü lillâh* gibi, *Lâ ilâhe illa’llâh* gibi... Yâni bir *Lâ ilâhe illallah* mizanı dolduruyor. Bir *Lâ ilâhe illa’llâh*’tan

insanın terazisi ağır basıyor, cennete gidiyor. Kıymetli şey. *Es-selâmü aleyküm* dediğin zaman çok şey te me nni etmiş oluyorsun. Karşındaki insanı çok seviyorsun. Çok büyük hayırlar tavsiye etmiş oluyorsun. Onun için esirgeme. Çok da faydası var.

Peygamber Efendimiz'in meclisine bir zât gelmiş. Oturuyorlarmış... "*Es-selâmü aleyküm!*" demiş. Peygamber SAS Efendimiz (*Aşeratün*) buyurmuş. *Aşere* on demek Arapçada. On ecir aldı demek. Malum müslümanlıkta insan bir hayır işledi mi Allah-u Teâlâ Hazretleri cömert olduğu için, cömertlerin cömerdi olduğu için bol veriyor, on misli veriyor.

Bir başka şahıs gelmiş, "*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh!*" demiş, ona (*işrûne*) demiş. Herhalde yanındakilere diyor. Yâni selamın karşılığı olarak demiyor da, "*Es-selâmü aleyküm*" dedi, onun arkasından bir de "*ve rahmetu'llâhi*"yi ekledi diye onun ecrinin yirmi kat olduğunu belirtmek için yanındakilere söylüyor: (*işrûne*) "Bak bu yirmi kat ecir aldı." demiş oluyor Peygamber Efendimiz.

Bir başka şahıs gelmiş birkaç zaman sonra, o da, "*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!*" tarzında, bir de berekâtühû'yü eklemiş. O zaman buyurmuş ki Peygamber Efendimiz: (*Selâsûn*) Otuz misli oldu. Ecir alıyor insan.

Abdullah ibn-i Ömer RA'ın bir kıssasını dinlemiştim, hoşuma gitti. Hazret-i Ömer'in oğlu Abdullah. Allah her ikisinden de râzı olsun... Her ikisinin şefaatine bizleri erdirsin... Bir zâta demiş ki:

"—Hadi kalk, çarşıya gidelim seninle..."

Karşısındaki de sahabi. Diyor ki:

“—Ey Ömer’in oğlu! Ben senin huyunu bilirim. Sen çarşığı pazarı sevmezsin. Söyle neden gidelim diyorsun?”

Çünkü çarşı pazar tehlikelidir. Çarşı pazar şeytanın çok gezdiği yerdir, çok olduğu yerdir. Neden? Yalan yere yemin edilir, insan aldatılır, kandırılır. Açıklık, saçıklık, kız, erkek, kadın... Bir sürü tehlikeleri var. Hele şimdi çok daha büyük tehlikeli.

Sen Kapalıçarşı’da esnaf isen yandın. Kapalıçarşı’da esnaflık yapmak demek, hele o Bayezid’den Nuruosmaniye’ye giden yol üzerindeyse dükkânın... Artık orada müslümanlığı muhafaza etti mi insan tamam. Dört tane yıldız takmak lâzım bu insana. Şimdi zor... Çarşı pazar şeytanın çok olduğu bir yer.

“—Sen niye oraya gitmek istiyorsun ey Ömer’in oğlu? Nedir sebebi?” diye soruyor.

Bak eski insanların zihniyetine bir işaret var burada. Eski insan ama Allah’ın makbul kulları. Sahabe-i kiramdan Hazret-i Ömer’in oğlu. Diyor ki:

“—Selâm veririz, selâm alırız. Kalabalık orası...”

Kalabalık yere gidiyor. Yâni sokak arasında çok insan yok, kalabalık yere gidecek:

“—*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâh! Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâh!*” diyecek. Mânevî kârını düşünüyor. Çarşıya pazara gidip de alışverişi düşünmüyor, mânevî kârını düşünüyor.

Aklı fikri Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızası olunca insanın, tabii mantığı da böyle çalışır. Demek ki selâmı çok vereceğiz.

Bunun tabii altında yatan mânâ nedir? Herkesle tanışmak, herkese iyi şey temenni etmek, güleç yüzlü olmak, yoldan gelen geçenle ilgilenip ona da şöyle bir tatlı dille bir iltifat filan gibi manalar taşıyor. Yâni *bezlü's-selâm* deyince insan anlıyor ki müslüman güleç yüzlü bir kimse olacak, sokakta böyle başını eğip, kaşlarını çatıp gitmeyecek, gülerek, sağa sola selâm vererek, hal hatır sorarak tatlı bir geçişle geçecek. Yâni geçim var, geçimlilik var.

Geçimlilik, insanlarla hoş geçinmek, gönül yapmak meselesi var işin altında. Yine cemiyetin bekası, selâmeti var. Yine cemiyetin fertleri arasında muhabbet olacak, olsun diye bunu Allah-u Teâlâ Hazretleri bize tavsiye eylemiş, Rasûlüllah bize tavsiye eylemiş.

Demiştim ya daha önceki vaazlarda, İslâmiyet, İslâm cemiyetinin muhabbeti için, sapasağlam, güçlü, sıhhatli hayat sürmesi için ne lazımsa onları emretmiştir. İslâm cemiyetinin nizamını bozacak, fertler arasındaki tatlı, güzel münasebetleri zedeleyecek her şeyi yasaklamıştır. İslamiyet'in ana huyu, ana prensibi cemiyeti korumaktır. Ferdi de korur, cemiyeti de korur. Dünyasını da korur insanın, ahiretini de korur. Hiç bir şey ihmal etmez.

Şimdi tüm dünya üzerindeki nizamlarda bu kemâli bulamazsın. Meselâ kapitalist nizam dediğimiz nizamda ferdin hürriyeti ve ticari

hürriyet ve diğer hürriyetler cemiyete üstün tutulmuştur. Fert üstün tutulmuştur. Komünist memleketlerde cemiyet üstün tutulmuştur, fert imha edilmiştir. Ferdin ne şahsiyeti kalmıştır ne şey... Birisi ifrat, birisi tefrit. İslâmiyet hiç bir şeyi gadre uğratmaz. Cemiyete cemiyetin hakkını verir, fe rde ferdin haklarını verir. Ruha ruhun hakkını verir, cesede cesedin hakkını verir.

Peygamber SAS Efendimiz bir meşhur hadis-i şerifinde Ebü'd - Derdâ Hazretleri'ne hitaben şöyle buyurdu:²

يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ إِنَّ لِحَسَدِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَلِأَهْلِكَ
عَلَيْكَ حَقًّا وَلِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا فَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقٍّ
حَقَّهُ صُمْ وَأَفْطِرْ وَقُمْ وَنَمْ وَأْتِ أَهْلَكَ

(حل. عن أبي جحيفة)

RE. 492/10 (Yâ ebe'd-derdâ!) “Ey Ebü'd-Derdâ! (*Inne li-cesedike aleyke hakkın*) Hiç şüphe yok ki bedeninin, vücudunun senin üzerinde hakkı vardır. Bu hakkı bu vücuduna vermezsen, bu elin, bu ayağın, bu vücudun senden davacı olur.”

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.112, no:285; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.IV , s.275, no:8128; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.176, no:20; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLV II, s.116; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.188; Ebû Cuhayfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.45, no:5403; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.27, no:25480.

(*Ve li-ehlike aleyke hakkın*) “Aile efradının, zevcenin ve çoluk çocuğunun senin üzerinde hakkı vardır.”

(*Ve li-rabbike aleyke hakkın*) “Rabbinin senin üzerinde hakkı vardır.” Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne karşı görevler var.

(*Ve a’ti külle zî hakkın hakkahû*) “O halde, her hak sahibine hakkını ver!”

(*Sum ve eftir*) “Bazı günler oruç tut, bazı günler tutma, iftar et! (*Ve kum ve nim*) Geceleyin namaza kalk, bazı zamanlarda uykunu da uyu! (*Ve’ti ehleke*) Eşinin yanına da git!” buyurdu.

Karının senin üzerinde hakkı var. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin hakkı var senin üzerinde. Her şeyimiz zaten Allah’ın ya. Öyle buyuruyor Peygamber Efendimiz. O vazifeyi yap. Kullara karşı vazifeyi yap, cemiyete karşı vazifeyi yap diye tavsiyeler böyle hep.

Demek ki selâm vereceğiz. Mümkün olduğu kadar her selamda büyük ecirler aldığımızı bileceğiz. Bir de bir husus var: Tabii insanın dili başka, kalbi başka olursa ona münafık derler. Dilinle *selâmün aleyküm* diyorsun, yâni ben senin dünyada ahirette mesut ve bahtiyar olmanı istiyorum diyorsun, arkasından kuyusunu kazıyorsun. Bu tezada da dikkat etmek lâzım. Yâni selâm verdiğin kimseye arkasından kötülük yapmağa yeltenme! Özün de, kalbin de, sözün de birbirine mutabık olsun. Selâm verdin mi artık hep selâmetliğini iste, iyiliğini iste. Selâm kuru bir davadan ibaret kalmasın, muhabbetin bir nişanesi olsun.

Sonra selâmın çeşitleri vardır. Selâm, — meselâ derdi Hocamız— “Bataklığa düşmüş bir adam, çırpınıyor. Biraz sonra çamurların içinde kaybolacak. ‘Es-selâmü aleyküm!’ deyip yanından geçsen olur mu?” derdi.” Olmaz!

Orada selâm nedir? Orada selâm: Bir sıruk bulup, bir ip bulup o adama atıp onu oradan kurtarmaktır. Madem selâmetliğini istiyorsun, niye selâmetliğine çalışmazsın? “Es-selâmü aleyküm!” diyorsun, selâmetliğine çalışmıyorsun. Selâmetliğine çalışacaksın. Yâni sağ salim esen rahat huzur içinde olmasına gayret edeceksin. Hakiki has müslümanlık bunu gerektirir.

Ve bildiğine bilmediğine selâm verirler İslâm’da... Avrupa’da diyorlar, duyuyoruz. Bir Avrupalı ötekisine selâm verirse, “Ben seni tanımıyorum. Sen kimsin? Ne hakla bana selâm veriyorsun!” dermiş yâni.

Bizim profesörlerden bir tanesi Fransa’ya gitmiş.

“—Fransızlar çok mağrur.” diyor.

“—Ne yaptılar?” dedim.

“—Bir yeri soracak oldum, bir adama yanaşтым. ‘Sen benim rahatımı ne hakla tahrip edersin!’ diye cevap verdi bana.” diyor.

Yâni merhaba demiş, işte şurası nerede diyecek... “Şu anda dinleniyorum. Sen benim rahatımı nasıl tahrip edersin?” diye bir ters cevap verdi, şaşırđım kaldım diyor.

İslâm’da böyle değil. İslâm’da tanıdığına da tanımadığına da selâm verilir. Şöyle bir bakarsın, müslüman... “*Es-selâmü aleyküm!*”

dersin. Müslüman olmayana selâm verilmez, zaten bir faydası olmaz. Versen de faydası olmaz ama verilmez.

Peygamber Efendimiz mektup yazmış... Müslüman olmayan kimselere mektup yazmış. Peygamber Efendimiz'in mektupları besmeleyle başlardı, selâm da olurdu içinde. Diyor ki selâmında: (*Es-selâmü alâ meni't-tebea'l-hüdâ*) "Selâm Allah'ın hidâyetine tâbi olanlara olsun!" şartlı. Yâni sen müslüman olursan sana selâm. Değilsen kendin bilirsin. Yâni boş yere harcamıyor.

3. (*Ve it'âmü't-taâm*) Üçüncü tavsiyesi... Tabii burada sayfanın kenarına gelmiş. Biraz belki harfler iyi çıkmamış olabilir. Ve'si görülüyor ama... "Sana üçüncü olarak yemek yedirmeni de tavsiye ederim." buyurmuş Peygamber SAS.

Bu yemek yedirmek meselesi... El-hamdü lillâh bizim muhitimiz bilir bunu. Yâni bizim şu camideki şu hadis-i şerifi dinleyen kardeşlerimiz, zaten bu hususlara aşina kardeşlerimizdir. Yemek yedirmenin çok büyük ecri var. Tabii zengin kimseye de yemek yedirilir; muhabbet artsın diye. Yâni münasebetler yumuşasın, münasebetler tatlılaşsın, samimile şsin diye. Sen onu evine çağırırsın, "Bu akşam çorbayı bizde içelim!" dersin, o da seni evine çağırır, müslümanlar daha samimi arkadaşlık eder, birbirleriyle daha yakından dost olurlar.

Uzaktan, birbirlerini uzaktan tanımak durumu var. Bir de daha yakından tanımak durumu var. Aynı apartmanda oturuyorlar da birbirlerini tanımıyorlar.

Ankara’da bir eve gittik, kapısından içeriye girdik. Meğer üç kat da altında kat varmış. Dört kat yukarıya çıktık, oraya soruyoruz, buraya soruyoruz...

“—Bu evde filanca oturuyor mu?”

“—Bilmiyoruz.” diyorlar.

Dört kat çıktık kapıları çala çala... Hiç birisi bileme di. Ond an sonra aşağıya indik. Nihayet en alttaymış. En alta bulduk aradığımızı. Bir apartmanda oturuyorlar, birbirlerinden haberleri yok.

Zengin zengine de yemek yedirir, fakire de yemek yedirilir. Yemeklerin sadece zenginlere mahsus olması da tehlikelidir. Yâni, sofranda biraz da fukaracıklardan da bulundurmak uygun olur. Allah yolunda böyle yedirirse insan,

وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

(الإنسان: ٨)

(*Ve yut'imûne't-taàme alâ hubbihî miskînen ve yetîmen ve esîrâ.*) [Onlar kendi canları çekmesine rağmen, yemeği miskine, yetime ve esire yedirirler.] (İnsan, 76/8) ayet-i kerimesinde de bildiriliyor. Çok büyük iltifatlara mazhar olur, büyük ecirler kazanır.

Bu hususta da çekinmeyin! Bazı kimseler isterler davet etmeyi. Hanım der ki:

“—Yemek yok evde, çağırma kimseyi!”

Senin yemek yok dediğin evde, sen kenara çekil bakayım, ben şöyle bir mutfağa gireyim.

Buzdolabını bir açayım. Buzdolabın var mı? Var. Buzdolabın varsa içi doludur muhakkak. Kahvaltılık vardır. Reçel vardır, peynir vardır, tereyağ vardır, şunu vardır, bunu vardır... “Arpa ekmeğinin yanında katık gerekir ama buğday ekmeği olursa katığa lüzum yok.” demişler eskiler. Sadece ekmeğe olsa, yanına tuz banarsın, gene olur da olur. Merak etme! Yâni ille en âlâ şey ikram etmek mecburiyeti yok.

Hatta İhyâ-yı Ulûm’da okudum ki Gazâlî Rh.A buyuruyor, hadis-i şeriften almış: “Misafirinizi aşırı külfetle, yâni sizi yoracak, bıktıracak tarzda, aşırı yemekler hazırlamayın.” Neden ? İzah ediyor arkasından: “Çünkü bir zaman gelir, öyle hazırlamadığınız zaman misafirin eve gelmesini istemez olursunuz.” “Bugün evde beş çeşit yemek yok, onun için aman bize misafir gelmesin, çağırma!” dersiniz.

“Misafirin gelmesini istemeyen kimseye de Allah lânet eder.” diyor. Onun için tabii hal olacak ama tabii sen evde zaten birkaç çeşit yiyorsan, misafire de sirke çıkartılıp, ekmeğe çıkartılıp ban buna ye denmez. Yâni kendi yediğinden yedirirsin. Fazla külfet yapıp, kendini yorup da sonra bıkmamak... Kaide bu. Bıkmayacak gibi tabii bir şekilde şey yaparsın.

Bir de Hazret-i Ömer’le bir ihtiyarın hikâyesini nakledecekler; *radiya’llâhu anhum ecmaîn*... Hazret-i Ömer RA halife iken, yemeğe çağırılmış. Önüne çok basit bir yemek çıkarmış. Paça mı çıkartmış o zamana göre... Herkesin bulduğu ve pek değerli sayılmayan bir yemek çıkartmış. Şimdi paça da yok, galiba çok pahalı, kıymetli bir şey ya...

Hazret-i Ömer RA kapıdan içeriye girmiş, bakmış ki orada bir sopa dayalı duruyor. Sopaya bir bakmış, biraz bir düşünmüş, kılıcını çıkartmış, sopanın yanına koymuş, girmiş içeriye, oturmuş. Yemeği yemiş...

“—El-hamdü lillah, çok şükür, Allah senden râzî olsun teyze...” mi dedi artık ne dediyse yaşlı kadına. “Sağol, varol.” demiş, Allah’a hamd ü senâ etmiş, kalkmış.

Giderken kılıcını kuşanırken sormuş:

“—Bu sopayı ne diye koydun buraya? Bu neydi?”
Diyor ki:

“—Yâ Ömer! Eğer ‘Benim gibi koskoca bir halifeyi böyle basit bir yemek, basit bir sofraya mı çağırdın!’ deseydin, bu sopayla sana vuracaktım.”

“—Peki, sen kılıcı niye onun yanına koydun?”

“—Ey ihtiyar! Eğer sen de ‘Sana lâyük değil ama bu sofraya, işte kusura bakma...’ filan deseydin, ben de sana bu kılıcın tersiyle, kabzasıyla bir iki tane vuracaktım.” diyor.

Bu iki sözden de anlaşılıyor ki, tabii olarak ne varsa onu misafirin önüne koyacak. Allah veriyse, sen de ikram edersin, esirgemezsindir. Ama vermediyse, utanmana lüzum yok... Çünkü veren Allah, vermeyen yine Allah.

Demek ki, bu hadis-i şerif de fevkalâde önemli! Yedi kelimedenden ibaret. İkişer takım hepsi. İki kelime, iki kelime, iki kelime, bir de başta *aleyke* var. Yedi kelimedenden bir cemiyeti ayakta tutacak bir nizam var bu hadis-i şerifte. Yedi

kelimeden cemiyet dimdik ayakta durur muhabbetle. Neden? Güzel konuşacak, selâm verecek, selâmetliğini, iyiliğini isteyecek, yiğit getirecek. O cemiyetin fertlerini sen nasıl yıkarsın?

Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez,

Toplu durdukça yürekler, onu top sindiremez.

diyor Mehmed Akif.

Önce tefrika girer... Sen şucusun, ben bucuyum. O odur, bu budur. O bu partiden, bu bilmem nereden... Allah'ın kullarının hepsi Hazret-i Âdem'in oğulları değil mi? Hepsi Hazret-i Âdem'in oğulları. E biz aynı milletin fertleri değil miyiz? Aynı milletin fertleriyiz. Aynı tarihi yaşamadık mı? Dedelerimiz aynı gayeler uğrunda çarpışmadılar mı? Aynı gayeler yolunda şehid olmadılar mı? Oldular. Nedir bu çatlaklık, bu tefrika? Önce tefrika giriyor, ondan sonra düşman girer. Tefrika girmeden girmez. Girse def olur gider. Girse duramaz. Yanlışlıkla girse girdiğine pişman olur çıkar. Yanılıp da bir girse girdiğine pişman olur.

Onun için bir cemiyeti ayakta tutan bir nizam, yedi kelime den ibaret. Allah elimizde bulunan nimetin kadrini bilmeyi cümlemize nasib etsin... Kardeşlerimiz biliyor, buradakiler biliyor. Ben onlara bir şey demiyorum. Kırk küsür milyon muyuz şimdi, kırk beş milyon. Kırk beş milyona Allah bildirsin. Biraz da bize bildirme vazifesi düşüyor.

Duyuyoruz, güzel. Rasûlüllah'ın hadis-i şerifleri ağızımıza tad veriyor, kulağıımıza şeref veriyor, güzel. Bildireceğiz. Başkaları bilmiyor çünkü. Dünyadan haberi yok. En beğendiğim insan, camiye geliyor, gidiyor... Şunu oku diyorsun, okuyamıyor. Bunu oku diyorsun, okuyamıyor, kaçıyor. Yetiştirmiyoruz kendimizi.

Bir İngiliz müslüman oluyor, bir sene sonra bakıyorsun Mısır'a gidiyor, şöyle yapıyor, böyle yapıyor Arapça'yı öğreniyor. Bakıyorsun Kur'an-ı Kerim'i öğreniyor, bakıyorsun şunu öğreniyor... Neden? Biliyor ki İslâmiyeti ilim üzerinde duracak. Cahillik üzerinde durmaz. Çürük temel üzerinde bina yapılmaz. Suya çamura bina yapılmaz. Kazarlar kazarlar toprağı bile, sağlam zemini bulunca temeli atarlar. Onlar öyle yapıyor da biz niye yapmıyoruz?

Biz sanki Allah'ın garantili, bahtiyar, imtiyazlı kulları sanıyoruz kendimizi. Dedelerimiz müslümandı ya, sakallıydı, sarıklıydı, Allah yolunda şehid olmuştu... Biz de sanıyoruz ki soydan soptan sülalece hepimiz hemen cennete gidiverceğiz. Böyle şey yok. Yâni temenni ederiz de, muhterem kardeşler bö yle bir şey yok.

Babası peygamber olup oğlu kâfir gider... Nuh AS'ın oğlunu okumadın mı Kur'an-ı Kerim'den? Nuh AS'ın oğlu babasının sözüne uymadı, karşı geldi, "Ben bir tepenin üstüne çıkarım." dedi, gemiye binmedi, helâk oldu gitti.

Babası biraz oğlu için şefaât, rahmet diler gibi oldu. Rabbine dua edip dedi ki:

رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ
أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ

(هود: ٤٥)

(*Rabbi inne'bnî min ehlî*) “Ey Rabbim! Şüphesiz oğlum da ailemdendir. (Ve inne va'deke'l-hakku) Senin va'din ise elbette haktır. (Ve ente ahkemü'l-hàkimîn) Sen hakimler hakimisin!” (Hûd, 11/45)

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

يَانُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا
تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ
مِنَ الْجَاهِلِينَ

(هود: ٤٦)

(*Yâ nûhu innehû leyse min ehlik*) “Ey Nuh! O asla senin ailenden değildir. (*Innehû amelün gayru sàlih*) Çünkü onun yaptığı kötü bir iştir. (*Felâ tes'elnî mâ leyse leke bihî ilmün*) O halde hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme! (*İnnî eizuke en tekûne mine'l-câhilîn*) Ben sana cahillerden olmamanı tavsiye ederim.” (Hûd, 11/46)

Bunun üzerine Nuh AS Şöyle dedi:

رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ
وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنُ مِنَ الْخَاسِرِينَ

(هود: ٤٧)

(*Rabbi innî eüzü bike en es'elüke mâ leyse lâ bihî ilm*) “Ey Rabbim, ben senden hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. (*Ve illâ tağfirlî ve terhamnî ekün men'l-hàsirîn*) Eğer beni bağışlamaz ve esirgemezsen, ben ziyana uğrayanlardan olurum!” (Hûd, 11/47) dedi.

Gönül bir olmadıktan sonra, baba kardeş akraba... Laf hepsi. Gönül bir olacak.

Lut AS'ın ve Nuh AS'ın karıları da kâfirdi. Peygamber karısı oldukları halde:

ضَرَبَ اللهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأةَ نُوحٍ وَامْرَأةَ
لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ
فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللهِ شَيْئًا وَقِيلَ
ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ

(التحريم: ١٠)

(*Daraba'llàhu meselen li'llezîne keferu'mreete nûhin ve'mreete lût, kânetâ tahte abdeyni min ibâdinâ sâlihayni ve hânetâhümâ felem yuğniye anhümâ mina'llahi şey'en ve kile'dhule'n-nâre mea'd-dâhilîn*) [Allah, inkâr edenlere, Nuh'un karısı ile Lût'un karısını misal verdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki sâlih kişinin nikâhları altında iken onlara hainlik ettiler. Kocaları Allah'tan gelen hiçbir şeyi onlardan savamadı. Onlara: Haydi, ateşe girenlerle beraber siz de girin! denildi.] (Tahrîm, 66/10)

İki sàlih, iki peygamber kulun karısı idiler, onun emrindeydiler, onlara hıyanet ettiler, cehenneme girin denildi onlara...

Peygamber karısı olmak fayda etmiyor ise, peygamber oğlu olmak fayda etmiyor ise, ben şehidin soyundan geliyo rum demek fayda eder mi? Hepimiz kendimiz kazanacağız cenneti. Ahiretin tarlası burası. Burada ekeceğiz, ahirette biçeceğiz. Çalışacağız.

“–Nasıl çalışalım hocam?”

Tabii uzun ama gecenin bir vaktinde uykunu terk edeceksin. Kimsenin görmediği yerde seccadeye oturacaksın. Yalvarıp yakaracaksın, gözyaşı dökeceksin, ağlayacaksın, sızlayacaksın, isteyeceksin, çalışacaksın, emrini tutacaksın, yolunda gitmeğe çalışacaksın, ondan sonra da boyun büküp, “Yâ Rabbi sen bilirsin!” diyeceksin.

Otur, göbeğini ger, sırt üstü yat, enseni kalınlaştır, hiç İslâm için çalışma, hiç bir şey öğrenme... Ne Kur’an bilir, ne hadis bilir... Hep bunları ben daha ziyade ömrü plajda, kumarda, eğlencede geçenleri düşünerek söylüyorum, birçok kardeşimiz var...

Babaları, dedeleri şehid değil miydi, müslüman insanlar değil miydi?

Çalışacağız! Biz de onları irşâd etmek için çalışacağız. Herkes de kendisi tek tek tek tek çalışacak, ahiretteki, cennetteki köşkünü tuğla tuğla, tuğla tuğla burada yapacak. Bir sadaka verecek bir tuğla meselâ... Bir yemek verecek,

bir temel taşı. Bir nefesine hakim olacak, bir bilmem şey... Böyle tane tane, tuğla tuğla imal edecek, cenneti kazanacak.

Bak şimdi kitaplardan dersler okuyoruz. Sabahleyin hatırıma geldi... Bu kitapların dışında, ahlâktan da dersler var; yapamıyoruz. Allah kusurlarımızı affetsin... Allah cümlemize gayret kuvvet versin... Nefse şeytana uydurmasın...

Sabretmek... Sabır dersinde muvaffak olamazsa insan imtihanda geçemez. Patlayı patlayıverirse, kavga çıkartırsa, münakaşa çıkartırsa, gürültü ederse derste kaldı, ikmale kaldı. Devam ederse sınıfta kalır. Birkaç defa devam ederse belge alır. Allah korusun...

Bunun için böyle ahlâkî şeyler de birer derstir. Birer lisenin, üniversitenin bir bölümünün bir dersi gibidir. Böyle böyle kazanılacak. Diyeceksin ki:

“—Bende biraz sabır az. Şu imtihana biraz çalışayım. Zayıfım. Gayret edeyim, sabrı öğreneyim, öğreneyim, geçeyim bundan... Bende biraz vefâ az. Aman şunu tamir edeyim. Sonra nasıl çıkacağım Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna? ‘Ben buyurdum, buyruğumu tutmadın!’ derse mevlam ben ne cevap vereyim?” diyeceksin.

İlâhisi var ya:

Ben buyurdum, buyruğumu tutmadın!

Derse Mevlâm ben ne cevap vereyim?

Böyle düşünmüş. Yunus öyle soruyor kendi kendine. Böyle derse ben ne cevap vereyim diye böyle düşüneceksin, uğraşacaksın. Öyle. Kolay değil yâni.

Müslüman olmak kolay, cenneti kazanmak kolay değil. Allah'ın kolaylaştırdığına kolay da aslında, devamlı gayret istediği için kolay değil... Parlayıp sönmeyele olmaz. Ömür boyu böyle tıkrır tıkrır muntazam yürüyüp, salih amel işleyip güzel ahlâklı olup gönlü pırıldatıp içerisini, dışarısını nurlandırıp öyle kazanacak insan...

Yoksa hani o son nefeste hüsn-i hâtime... Azrail'i gördüğü zaman insan feleğini şaşırır. Bir Azrail'i görmek, elli defa kılıç darbesi yemekten betermiş. O halde sen ne *Lâ ilâhe illa'llâh*'ı hatırlarsın, ne başka bir şeyi... Akıl baştan gidiverir. Onun için, nasıl yaşarsa insan öyle ölür diye düşüneceksin. İyi bir halde ölmek için, nasıl ölmek istiyorsan o şekilde yaşayacaksın.

Hadis-i şerif:

“—Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz.”

Nasıl ölmek istiyorum? Hüsn-i hâtime ile;

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

(*Lâ ilâhe illa'llâh*) diyerek;

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ

وَرَسُولُهُ

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) diyerek ölmek istiyorum, iman-ı kâmil ile... İmanla yaşa o zaman. İmanla yaşa, salih amelle yaşa, öyle git. Yoksa en son anda bir defa “*Lâ ilâhe illa'llâh*” derim, cenneti kazanırım.

Keşke... Yâni Allah'ın lütfunu kimseden kıskanacak halimiz yok. Veren Allah-u Teâlâ, verir, versin. Cümlemize ihsân eylesin de çok zor... Yâni kazananlar çok zorluklarla kazanmışlardır. Biz de biraz kollarımızı sıvayalım, şöyle işe girişelim:

“—Kırk senedir şuraya gidiyoruz, otuz senedir buraya geliyoruz. Yirmi senedir şu tesbihi çekerim, şu kadar zamandır şuraya gelir giderim, ne oldu bana? Demek ki bende bir kusur var!” deyip biraz gayret edeceğiz.

Durdu mu su kokar. Aktı mı akan su pislik tutmaz.

b. Orucun Faydası

İkinci hadis-i şerife geçelim:³

عَلَيْكَ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَا مِثْلَ لَهُ

(حم. ن. ع. حب. طب. ك. هب. ق. ض. وابن خزيمة عن أبي أمامة)

RE. 31717 (*Aleyke bi's-savmi feinnehû lâ misle lehû*) *Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kâl, ev kemà kâl.*

Ebû Ümâme RA'dan nakledildiğine göre Peygamber SAS Efendimiz'e demiş ki:

يَا رَسُولَ اللَّهِ مُرْنِي بِأَمْرٍ يَنْفَعُنِي

³ Neseî, *Sünen*, c.V II, s.405, no:2190; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.248, no:22194; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V III, s.91, no:7464; Neseî. *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.92, no:2530; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.404, no:3893; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.582, no:1533; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.5, no:8988; Abdürrezzak, *Musannef*, c.IV , s.308; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V III, s.450, no:23608; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV , s.259, no:14243.

(*Yâ rasûla'llâh, mürnî bi-emrin yenfaunî*) “Yâ Rasûlüllah! Bana bir şey emret, bana fayda versin. Bana fayda verecek bir emir istiyorum senden. Bana bir tavsiyede bulun, bana bir şey emret, ben onu yaptığım zaman fayda göreyim yâ Rasûlüllah!” diye sormuş Rasûlüllah Efendimiz’e...”

Bakalım Rasûlüllah SAS Efendimiz böyle diyen sahabesine ne cevap vermiş: (*Aleyke bi's-savmi*) “Sana oruç tutmayı tavsiye ederim. Orucu tavsiye ederim, (*feinnehû lâ misle lehû*) çünkü onun emsali yoktur. Oruç ibadetinin emsâli yoktur.”

Neden? Çünkü oruç kalbi kuvvetlendirir. Kalbi kuvvetlendirmek hem maddi, hem mânevî. Herhalde doktorlar da bu işi şey yaparlar. Yâni kalbin oruçla –hele belli bir yaştan sonra, otuz kırk yaşından sonra– tahmin ediyorum o yağ bağlaması vs.si oruçla epeyce takviye olur bir. Bu kalbin et kısmı, yürek kısmı. Bir de kalbin maneviyât kısmı var, gönül dediğimiz kısmı var. Mânevî cephesi var. Orası da oruçla kuvvetlenir. Oruç tuttu mu insan insanın mânevî gönül gözü de açılır. Orası da pırıldar.

Sonra zekâsı açılır insanın. Yemek yedi mi uyku basar. Öğleden sonra ben çocuklara derse giriyorum, öyle ihtiyarlar gibi başları yere düşüyor. Neden? Öğle yemeğini yediler yarım ekmekle beraber üç kap yemeği... Öğleden sonra durabilirse dursun. Fıkra anlat, kıssa anlat, hikaye anlat, şiir söyle... Ne söylersen

söyle o mide dolu olduğu zaman o gözün açık durması mümkün değil. Kapanacak. Zekayı arttırır. Ama tabii oruç oruç oruç oruç... Damarı, iliği kurumuş adamın, baştan aşağı oruç... O da doğru değil. Ne diyor o sabahları okuduğumuz Buserî Hazretleri'nin *Kaside-i Bür'e*'sinde:

وَإِخْشَاءِ الدَّسَائِسِ مِنْ جُوعٍ وَمِنْ شَبَعٍ

قُرْبٍ مَخْمَصَةٍ شَرُّ مِنَ التُّخْمِ

Vahşe'd-desâise min cûin ve min şebiin.

Ferubbe mahmasatin şerrun mine't-tuhâmi⁴

“Açlığın ve tokluğun gizli hilelerinden kork! Nice açlık hâli vardır ki, şerri tıka-basa yemeninkinden beter olur!”

“Nice açlıklar vardır ki tokluktan da fenadır.” Her şeyi ölçülü yapacaksın, belli bir ölçüyle yapacaksın, sonucunu düşünerek yapacaksın.

“—E ben bilemiyorum sonucunu.”

Bilenden öğrenip öyle yapacaksın. Neden bazı kimseler bazı ulemâya tâbi olmuşlar? E daha iyi biliyor, ben onun ihtisasından istifade ederim diyor. Yâni yoksa birisini başa geçirip de hükümdarlık meselesi değil ki!

⁴ İmam Busirî, *Kaside-i Bür'e*, beyit: 22.

Sonra zekâyı arttırır, ahlâkı güzelleştirir. Oruçlu bir insanın ahlâkı güzel olur. Birisi gelse, sataşsa uymaz. Zaten Peygamber Efendimiz de öyle tavsiye ediyor. Birisi geldiği zaman senin yanına, sataştığı zaman “Ben oruçluyum.” de diyor, uyma ona diyor. Hakikaten de uymaz. Canı istemez zaten insanın. “Seninle kavga edecek halim yok.” der. Ama karnı tok oldu mu; o kendisi zaten gider omuz vurur, kavgayı kendisi çıkartabilir. Küçük bir pürüzden kavgayı kendisi çıkartabilir.

Tabii oruç ile ilgili sözleri ne kadar çok söylesek az gelir. Orucu belli bir ölçü içinde tutmağa gayret etmek lâzım. Ölçülüsü nedir ? Ölçülüsü: Pazartesi Perşembe günleri Rasûlullah SAS Efe nd imiz oruç tutardı. Rasûlullah’ın yolundan güzeli var mı? Yok! Rasûlullah bizim numûne-i imtisâlimiz, başımızın tâcı, gönlümüzün dertlerinin ilacı, her şeyimiz. Bizim üzerimize harîs, bizim salâhımız, felâhımız için titiz, bizde sevgisi fevkalâde fazla olan, bize merhameti, şefkati fevkalâde fazla olan, şefaati fazla olan bir zât-ı celîl.

Pazartesi Perşembe niçin oruç tuttuğunu şöyle izah ederdi Peygamber Efendimiz:⁵

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.3, s.122, no:747; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.287; Ebû Hüreyre RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV , s.201, no:2358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.201, no:21801; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.377, no:3820; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.121, no:2667; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.403, no:2617; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l- Evliyâ*, c.IX, s.18; Üsâmetü’bnü Zeyd RA’dan.

Taberî, *Tehzîbü’l-Âsâr*, c.III, s.249, no:986; Ümm-ü Seleme RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.8, s.564, no:24192; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXXII, s.445, no:35531.

تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ فَأَحِبُّ أَنْ
يُعْرَضَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ

(ت. عن أبي هريرة)

RE. 253/2 (*Tu'radu'l-a'mâlû yevme'l-isneyni ve'l-hamîs*) "Pazartesi, perşembe günleri kulların amelleri Allah'ın divanına arz olunur. (*Feuhibbu en yu'rada amelî ve ene sâim*) Ben de amelim Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne arz olunduğu sırada oruçlu olmayı seviyorum." derdi.

Biz de onun sünnetine iktidaen pazartesi perşembe oruç tutmağa çalışalım. Eğer bir bedenî rahatsızlığımız yoksa arada sırada tutmak insanın biraz zoruna gider. Devamlı tutmak kolaydır da... Dikkat ederseniz, Ramazanlardan hatırlarsanız Ramazanın bir iki günü zor gelir, ondan sonra gayet tabii gelmeğe başlar. Demek ki devamlı tutmak iyi değil. Arada bırakacaksınız, arada tutacaksınız ki oruç sana koysun ve orucun faydası hasıl olsun.

Onun için *savmü'd-dehr* mekruhtur demişler. Yâni bütün seneyi baştan aşağıya hiç fasılasız oruç tutmak mekruhtur demişler. Pazartesi Perşembe tutarsın... Başka hangi oruçlar var? Her arabî ayın yâni arabî aydan kastımız Rebiyyü'l-evvel, Receb, Şaban, Ramazan filan gibi... Arabî ayların 13, 14, 15'inde oruç tutmak sevaptır.

"—E ben Arabî ayı nereden bileceğim?"^

Arabî ay, aya göre değişiyor. Mehtabı gördüğün zaman, mehtaplı gecelerin sabahlarında oruçlu olursan... Eyyâm-ı bîyd₂₇ denilir o günlere, beyaz

günler demek. O günlerde oruç tutarsan bütün ayı oruç tutmuş gibi Allah ecir veriyormuş. Kaçırılacak bir şey değil yâni. Gözleyip kollayıp o orucu da tutmağa çalışmalı. Sonra Receb’de, Şaban’da Peygamber Efendimiz’in Muharrem ayında tuttuğu oruçlara, sünnet oruçlara riâyet etmeli.

Diğer hadis-i şerife geçtik:

c. Takvâ, Cihad, Zikir

Bu hadis-i şerif ile bizim dersimiz biter bugün, eğer bitirebilirsek. Uzun değil ama söylenecek söz çok. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ فَإِنَّهَا جِمَاعُ كُلِّ خَيْرٍ وَعَلَيْكَ
بِالْجِهَادِ فَإِنَّهُ رَهْبَانِيَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَعَلَيْكَ بِذِكْرِ
اللَّهِ وَتِلَاوَةِ كِتَابِ اللَّهِ فَإِنَّهُ نُورٌ لَكَ فِي الْأَرْضِ
وَذِكْرٌ لَكَ فِي السَّمَاءِ وَاخْزَنْ لِسَانَكَ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ
فَإِنَّكَ بِذَلِكَ تَغْلِبُ الشَّيْطَانَ

(ابن الضريس، ع. خط . عن أبي سعيد)

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.82, no:11791; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.II, s.156, no:949; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.283, no:1000; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V II, s.392, no:3929; Taberânî, *Dua*, c.I, s.521, no:1858; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.289, no:840; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XX, s.391; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kudâi, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.431, no:740; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV , s.1261, no:43284; s.1313, no:43437; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.542, no:18171; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV , s.262, no:14247.

RE. 317/8 (Aleyke bi-takva'llahi teâlâ)

Bu hadis-i şerifi Ebû Saîd el-Hudrî RA Peygamber Efendimiz'den nakletmiş. Sebep olarak da diyor ki:

“Bir adam Peygamber SAS Efendimiz'e geldi ve dedi ki:

‘—Yâ Rasûlüllah! Bana tavsiyede bulun!’

Onun üzerine Peygamber Efendimiz bu tavsiyeleri yaptı.” Bakalım bu tavsiyeler nelermiş. Şimdi dikkatle dinleyelim:

1. (Aleyke bi-takva'llâhi teâlâ) “Yüce, ulu Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden sakınmayı sana tavsiye ederim.”

Takvâ, sakınmak demek, çekinmek demek. Neden sakınıyor insan? Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne muhalefetten sakınıyor, ona isyan etmekten hazer ediyor. Takvâ bu. Takvâ, dinin özüdür.

Dervişliğin özüdür, tasavvufun özüdür, mânevî hayatın özüdür, kemâlin özüdür. Takvâ, Allah'a muhalefetten sakınmak, ona isyan etmekten kendisini koruyup kollamak, çekinmek, hep rızasına uygun hareket etmeğe gayret etmek. Onun için büyüklerimiz demişler ki:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي

(İlâhî ente maksûdî) “Yâ Rabbi! Maksudum sensin. (Ve rıdâke matlûbî) İstediğim de senin rızandır. Başka bir şey istemiyorum. Sadece

senin beni sevmeni, benden hoşnut ve râzı olmanı istiyorum. Ne dünya menfaati, ne mevki, ne makam, ne para, ne pul, ne kadın, ne şu, ne bu... Sadece senin rızanı istiyorum yâ Rabbi!” Bayrak bu...

(*Feinnehâ cimâu külli hayrin*) Neden takvâyı izah ettiğini izah ediyor Peygamber SAS Efendimiz, diyor ki: “Çünkü takvâ her hayrı kendisinde toplamış bir haslettir. Her hayır takvânın çatısı içinde vardır.” Cuma’ kelimesi cim-mim-elif-ayın... Toplamak, cem’ etmek mânâsına geliyormuş. Esreli olursa başka mânâyâ gelir, üstünlü olursa, cemmâ’ olursa da, belki öyle de okumak mümkündür, ism-i fâil sîgasıdır ama bu lügatta böyle gösteriliyor. Her hayrı kendisinde toplamış bir şeydir.

Bu kelimenin altında çok mânâlar yatar. Bunun için böyle üç dört parmak kalınlığında bir kitap yazmak lâzım. Takvâ nedir, insan nasıl hareket ederse takvâ ehli bir kul olur, takvâ ehli o lan insanlara Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin vaadleri nelerdir, ne gibi müjdeler var takvâ etrafında? Bir uzun, büyük kitap meydana getirilir ve çok da iyi olur. Herhalde öyle bir kitap olsa, insanlar okusalar, takvâ ehline verilen nimetleri görünce her işi bırakıp takvâ ehli olmağa koşarlar.

Birinci tavsiyesi: “Takvâ sahibi olmayı sana tavsiye ederim.” diyor Peygamber Efendimiz. Hepimize bu gerekiyor. Günahlardan kendimizi sakınacağız, Allah’a muhalefetten kaçacağız, Allah’a asi olmayacağız. Allah’ın buyruğunu tutacağız, Allah’ın yasaklarından kaçacağız.

2. İkincisi: (*Aleyke bi'l-cihâd*) “Sana cihadı tavsiye ederim. (*feinnehû rehbâniyyetü'l-müslimîn*) Çünkü cihad müslümanların ruhbanlığıdır. Müslümanların ruhbanlığı cihaddır.”

Cihad da çok büyük bir kelime. Bunun da hakkında zaten kitaplar yazılmış. En az bildiğimiz konulardan birisi cihad mevzuudur. Yâni bizim şu Türkiye'deki müslümanların benim diye böyle ortalıkta dolaşan müslümanların en az bildiği meselelerden biri de cihad mevzuudur. Cihadın çeşitleri: İşte nefisle cihad var, memleket düşmanlarıyla cihad var... Çeşit çe şit cihadlar var. O cihadın çeşitleri, şekli kaideleri, usûlü, erkânı en az bildiğimiz hususlardan biri. Bunun için de kitap yazmak lâzım.

Kısaca özetlemek gerekirse: Cihad bir kere iki büyük gruba ayrılıyor: Bir: Düşman ile cihad. İki: Kendi kendimiz ile cihad. Düşman ile cihad da düşmanın çeşidine göre gruba ayrılıyor. Şeytanla uğraşırısın, şeytan bir düşmandır. Din düşmanlarıyla, memleket düşmanlarıyla, senin malına, canına, ırzına, namusuna, memleketine, toprağına göz dikmiş olanlarla uğraşırısın, eline kılıcı, silahı, tabancayı, makineliyi neyse... Bu günün imkânlarına göre bombayı alırsın, o düşmanı bu memlekete sokmazsın ve bu memleketteki müslümanların menfaatlerini korumak için gerekli şeyleri yaparsın. Cihad bu. Bir çeşidi... Bir çeşidi de insanın kendi kendisiyle yaptığı cihad. Bu da az yapılan cihadlardan birisi.

Ötekisini zaman zaman hepimiz biliyoruz. Türk askeri kahramandır, ecdadımız Balkanlarda şöyle çarpışmış, Kızıldeniz'de böyle çarpışmış,

Afrika'da böyle çarpışmış diyoruz, onu biraz biliyoruz Harpler, savaşlar... Kosova Savaşı, Mohaç Harbi vs. filan diye...

Fakat nefisle cihadı çok unutmuşuz. Herkesin nefsi böyle kendisini ahtapot gibi sarmış, herkes nefsiyle hareket ediyor. Kalbiyle, gönlüyle, takvâ ile hareket etmiyor da herkes nefsinin esiri olmuş, nefesine birazcık bir dokundun mu Süleymaniye'nin kubbesini taşıyan direk gibi sağlam bir nefsi var içinde, kalın. Nefesine dokundun mu ne dostluk kalıyor, ne ahbablık, ne akrabalık... Hiç bir şey kalmıyor. Bitiyor iş.

Bu nefisle uğraşmak lâzım! Çünkü bu nefis insanı – uğraşılmazsa– içte olduğu için bilinmez, arkadan hançerler, yerden yere vurur bir, ondan sonra da cehenneme götürür atar iki. Yerden yere vurması nasıl olur? İnsan içkiye nefisle düşer, kumara nefisle düşer, kadına nefisle düşer, daha başka kötülöklere nefisle düşer, perişan olur. Ailesi perişan olur, malı mülkü perişan olur. Cehenneme de bu nefse uyararak düşer insan. Nefsin arzularına hevây-ı nefis diyoruz malum. Hevây-ı nefisine tâbi olur, içinden nefsi ne istiyorsa ona tâbi olur, uyar, gider o nun peşinden, sonu cehennem. Allah korusun...

Akıllı kimse nefisini dizginleyecek. Nefis, hadis-i şeriflerde bir bineğe benzetilmiştir.

نَفْسُكَ مَطِيَّتُكَ، فَارْفَقْ بِهَا

(Nefsüke matiyyetüke fe'rfak bihâ) “Nefsin senin bineğindir. Ona rıfk ile muamele eyle!”

Yâni bir at gibi düşün, eski devre göre bir at veya bir deve gibi düşün, yumuşak muamele et nefesine, merhamet eyle. Yâni onu da böyle çok aç bırakıp çok döğüp, saman vermeyip beslemezsen, o seni taşıyamaz. Yığılır olduğu yere. Öyle bir kemik yığını, çuvalı haline gelir, yığılır. Koşamaz, gidemez.

Nefse belli bir miktarda gıdasını vereceksin, seni taşıyacak. Nereden nereye taşıyacak? Beşikten mezara taşıyacak. Yâni hayatın boyunca sen o nefse binerek gidiyorsun. Nefis senin bineğin. Ona yumuşak muamele edeceksin. Ama arpasını fazla verdiği zaman da fena... Arpasını ata fazla verdiği zaman ge mi azıya alıp da üstündekini yere çaldığı gibi nefse de fazla verdin mi, dizginini çıkarttın mı ağzından, azgınlaştırdın mı üstüne binilmez. Halbuki üstüne binmek için var idi. Yerden yere vurur insanı, perişan eder. Ne kafa kalır, ne göz kalır, ne kulak kalır, ne bacak kalır... Kırılır. Parça parça olur insan. Onun için nefsi terbiye etmek lâzım.

Terbiyenin yolları nedir? İşte bak söz sözü açıyor, soru soruyu açıyor, şimdi saat de ilerliyor... Şimdi ne deyim ben? Nefsin terbiyesi için yollar var, çareler var, metodlar var, bunlara girişmek lâzım. Nefsin terbiyesinin yollarını iki büyük gruba ayırabiliriz.

Yollardan bir tanesi: Sevgi yoluyla Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin muhabbetini içerden taşkın hale getirip nefsi de ona hayran bırakıp nefsi de o sevginin içine çekmek, öyle gitmek. Yollardan birisi bu. Buna zikir ile gidiliyor. Yâni Allah-u

Teâlâ Hazretleri'ni anıyorsun, zikrediyorsun, zikrediyorsun, sevgi doluyor için... Allah dediğin zaman tüylerin diken diken oluyor, için dışın heyecan kaplıyor, şey yapıyor... O zaman her şeyi Allah rızası için yapmağa başlıyorsun. Nefis de sana imreniyor, peşinden geliyor. Müslüman oluyor nefis de. Yollardan birisi bu.

Bir başka yol: Uykusunu az uyutursun, yemeğini az verirsin, insanlarla konuşurmazsın... Yâni yasaklarla. Şunu yapma, bunu yapma filan diye. O yolla da terbiyeyle. Riyâzât yolu denir buna. Riyazetler yaptırarak yâni egzersizler, idmanlar, mahrumiyetler içinde... Yâni demirin böyle örsle çekiç arasında dövüle dövüle bir kılığa, kalıba girmesi gibi bir şekil. O şekil de var, öteki şekil de var.

Neticede nasıl olursa olsun bu nefsi terbiye etmek lâzım. Terbiye olursa iyi bir binek olur, seni istediğin menzil-i maksûduna güzel bir şekilde götürür. İyi bir binek dünyanın saadetindedir yâni. İyi bir binek dünyanın saadetidir. İnsan oradan oraya rahat gider. Kötü bir binek de insanı işte felaketlere uğratar.

İkincisi bu. Birincisi takvâ, ikincisi cihad. Cihadı anlatırken bir düşmanla cihad vardır, bir de nefisle cihad vardır dedik, bunları ondan söyledik. Bir takvâyı tavsiye etti Peygamber Efendimiz, iki; cihadı tavsiye etti.

3. Üçüncüsü: *(Ve aleyke bi-zikri'llah)* "Sana Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni zikretmeyi de tavsiye ederim." Bu zikri de bizim halkımız az biliyor. Zikir deyince bir propaganda

yerleşmiş, bir karikatür münevverliği var, yâni kulak dolgunluğundan: Zikir mi? Hu diyenler mi? Tamam. Defterden sildi artık. Sen ona ne söylersen bitti. Yâni zikir erbabı, derviş... Allah diyor, hu diyor. Hu çekenler mi? Tesbih de var mı elinde? Püskülü de sarkıyor mu? Sakalı nerede? Göğsüne kadar iniyor mu? Tamam o adam olmaz onun nazarında. Bitti. Yâni böyle bir şey var. Sanki hu demek...

Hu ne demek? Hu, Allah demek. Hu... (*Hüva'l-lâhu'llezî lâ ilâhe illâhû...*) Ayet-i kerimesinde geçen bir şey. O diyoruz yâni. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ismini dile getirmeğe sevgiden tahammül kalmıyor da o diyor. Allah desek duramayacağız yerimizde. O diyerek ancak işaretle şey yapıyoruz.

Buna dil uzatılır mı? Cahillik tabii uzatıyor. Zikirde de bucak bucak kaçıyor. Kaçırta kim? Şeytan. Şeytan kaçırıyor zikirde. Çünkü zikir insanı Allah'a götüren yolların en kestirmelerinden birisidir. Şeytan hiç kovmaz... Önüne çıkar, yolunu çelmeğe çalışır. Haberiniz olsun. Haberiniz olsun ki şeytan yolu çeler. Bunun için ben de size zikri tavsiye ederim. Kendi aciz, naçiz, kusurlu nefsimle beraber. Zikre gayret etmek lâzım. Çünkü bu kestirme yoldan gideceğiz inşâallah.

4. (*Ve tilâvetü kitâbi'llâh*) Dördüncü tavsiyesi Peygamber SAS Efendimiz'in: "Kur'an-ı Kerim'i okumak. Allah'ın kitabını okumak. (*Feinnehû nûrun leke fi'l-ard*) Çünkü Kur'an-ı Kerim senin için yeryüzünde nurdur." Nur ne işe yarar? Işık demek yâni. Karanlığı aydınlatır, yolunu gösterir.

Bu dünyada sana nurdur, yolunu gösteriyor. Evet etrafına böyle ışık saçtığını görmüyorsun ama okuduğun zaman yolunu aydınlatacak, karanlığın içinden seni çekecek, cenentin yoluna götürecektir. Yeryüzünde nurdur, (ve zikrün leke fi's-semâ) semada da senin hayır ile anılmana, methedilmene sebep olacak. Kur'an'ı okudun mu, ehl-i Kur'an diye seni semada melekler yâd edecekler. Allah-u Teâlâ Hazretleri meleklerine seni gösterip mübahat edecek. "Şu Kur'an ehli kuluma bak!" diyecek. İstermez misin Allah'ın sevdiği, övdüğü meleklerle gösterip? "Hani sizler insanlara hep kan dökücü diyordunuz, bak şu kuluma nasıl Kur'an'a sımsıkı sarılmış, nasıl ahkâmına göre hareket ediyor. Nasıl Kur'an-ı Kerim'in ahlakıyla ahlaklanmış!" Öyle gösterilen, parmakla gösterilen, Allah tarafından gösterilen bir kul olmak istemez mi insan?

O halde Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı sarıl! Okumasını öğren, ezberine al, içindeki manasını anla, manasını hayatına tatbik et, Kur'anla yaşa, kur'an'a göre yaşa...

5. (Va'hzün lisâneke) "Dilini sakla, depo et, diline sahip ol. (İllâ min hayrin) Hayır söylemek durumu varsa konuş!" O zaman buyur. Ona bir şey demiyoruz ama, aksi takdirde hayır söylemeyeceksen sus, diline sahip ol." Bak Allah iki tane açılıp kapanan dudak vermiş, bir de kuvvetli çene vermiş ki havucu vs. kıtır kıtır, hatta kemiği bile çatur çatur insan şey yapıyor. Kuvvetli. Kapatırsın şöyle dilin çıkamaz. Açarsan... O zaman artık ağzına geleni söylersin dışarıya doğru. O zaman da uğraş.

Demek ki ya hayır söyleyeceksin, aksi takdirde susacaksın. Kapatacaksın, hayırsa, hayır olduğuna karar verdiysen yukarıdan müsaade gelecek bu kapının açılmasına, o zaman açılacak, dil bir şey söyleyecek, birkaç söz çıkacak buradan. Hayırsa... Aksi takdirde konuşmayacaksın.

(*Feinne bi-zâlike tağlibü's-şeytân*) “Çünkü böyle yaparsan şeytana galip gelirsin. Yoksa dilini olduğu gibi salıverirsen şeytanı galebe olmaz.”

Bu hadis-i şerif üzerinde daha da durmak gerekir ama biraz daha konuşalım da burada bitirelim. Şimdi bu zikirle ilgi izahatıma birkaç ekleme yapacağım burada.

Diyor ki İbn-i Hacer el-Askalânî Rh.A'den müellif merhum: “Zikir hadis-i şerifler ve Kur'an-ı Kerim ile söylenilme sine te şvik edilmiş sözleri tekerrür ile söylemeğe denir.” Nedir mesela o nlar? Subhânallah, subhânallah, subhânallah... İşte bir zikir. El-hamd ü lillâh, el-hamdü lillâh, el-hamdü lillâh... Bir zikir.

“—Ooo, bunlar zikir mi? Demek ki ben her namazın arkasından zikir mi ediyormuşum?”

Zikir ediyorsun ya. Ecdadımız el-hamdü lillâh öğretmiş, biz farkında olmadan, ne yaptığımızın farkında olmadan neler yapıyoruz, ecir kazanıyoruz. O zikirden korkanlar da bilsinler işte. Her namazın arkasında o çektiğimiz tesbihler de bir zikirdir. Öyle korkulacak bir şey yok. Ne var yâni? *Allahu ekber, Lâ ilâhe illallâh, Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh, Estağfiru'llahe'l-azîm, Allah...* Bunların hepsi zikir.

Zikirde mânâsını iyice düşünüp de yapmak şartı yoktur. Olsa daha iyi olur ama böyle mükerreren söylese de olur diyor müellif.

لَا يُشْتَرَطُ اسْتِحْضَارُ مَعْنَاهُ بَلْ أَنَّ لَا يَقْصَدُ غَيْرُ مَعْنَاهُ

(*Lâ yuştaratu istihdaru ma'nâhu bel enne lâ yaksudu gayru ma'nâhu*) Maksat mânâ değil, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kendisidir. Onun için Allah Allah Allah diye, *Lâ ilâhe illa'llâh*, *Lâ ilâhe illa'llâh* diye devam edebilirsin ama, mânâsını düşünerek yapabilirsen daha a'lâ olur diye, öyle bir açıklama yapmış.

Zikir kalble olur bir de diyor burada. Tabii bu bizim anladığımız bir zikir-i kalbî vardır, ondan başka diyor ki:⁷

الذِّكْرُ بِالْقَلْبِ التَّفَكُّرُ

(*Ez-zikrü bi'l-kalbi et-tefekkür*) Kalple zikir, tefekkür demektir. Demek ki, insan şöyle bir gözünü kapatsa, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin lütuflarını düşünse, hikmetlerini düşünse, etrafına hikmetleri seçici bir gözle, ibretli bir gözle baksa, o da bir çeşit zikir oluyor.

Allah Allah! Şu çiçeğin güzelliğine bak. Şu kokunun nefasetine bak. Şu kuşun renklerine bak. Şu koca mahluk nasıl havada uçar? Şu balık şu suyun içinde nasıl yaşar?

⁷Ahmed Ziyâeddin Gümüştanevî, *Levâmiü'l-Ukûl*, c.III, s.458.

Şu ağaç şu meyveye bu tadı nereden bulur getirir? O top rağın içini kazıyorum ben, o şeker orada yok, nereden gelmiş bu meyvanın içine bu şeker? Bu nereden buluyor bu toprağın içinden bu şekerini? Yâni düşündü mü insan, o da bir çeşit zikirdir diye söylüyor.

Bir de bizim anladığımız manada zikr-i kalbî demek, yâni Allah Allah Allah sözünü dil ile değil de içinden tekrar etmek. Ona da zikr-i kalbî derler. Tefekkürün de bir çeşit zikir olduğu bu ifadeden anlaşıldı.

Bir de:

وَالذِّكْرُ بِالْجَوَارِحِ أَنْ تَصِيرَ مُتَفَرِّقَةً بِالطَّاعَةِ

(*Ve'z-zikrû bi'l-cevârihi en tasîre müteferrikaten bi't-tâah*) Bir de âzâlar ile zikir vardır. El ile, ayakla, gözle, kulakla. O nedir? Âzâlar ile zikir de nasıl oluyormuş? Ben gözümle nasıl zikredeceğim?

Gözü Allah'a itaatte kullanırsan zikirdir. Kulağı Allah'a itaatte kullanırsan zikirdir. Eli Allah'a itaatte kullanırsan, ibadet vetaatte kullanırsan zikirdir. Günahla kullanırsan zikrin gayrıdır. Günahla kullanmayıp Allah'a itaatte kullanırsan zikirdir.⁸

Allah-u Teâlâ Hazretleri, şu hadis-i şeriflerin bize işaret buyurduğu güzel hasletlere sahip olmayı cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

⁸ Ahmed Ziyâeddin Gümüştanevî, *Levâmiü'l-Ukûl*, c.III, s.458.

Neydi o güzel hasletler:

1. Takvâ ehli olmak.
2. Cihadı elden koymamak.
3. Kur'ân-ı Kerîm'i çok okumak.
4. Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni her mânası ile zikretmek; kalp ile, âzâlar ile, dil ile, aşikare, gizli, mânâsını düşünerek, hızlı olarak, yavaş olarak zikretmek.
5. Diline sahip olmak, ancak hayır söylemek ve böylece şeytana tutulmamak, şeytana mağlup olmamak.

Allah-u Teâlâ Hazretleri tevfikini refik eylesin... Hidayeti üzere dâim eylesin... Sevdiği sâlih amellere, rızası yo lunda ö mür sürmeye cümlemizi muvaffak eylesin... Yüzü ak, alnı açık, sevdiği, razı olduğu bir kul olarak huzuruna çıkmayı cümlemize nasip eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

06. 12. 1981 - İskenderpaşa

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü